

Інформаційні системи фондового ринку як база даних для аналізу ринкових процесів у регіонах

Ю. С. ПОТЬОМКІН

Східне територіальне управління Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку

В ході розробки регіональних програм соціально-економічного розвитку, виконанні досліджень стану справ у регіоні місцеві органи влади та науковці зтикаються з труднощами при отриманні актуальних і достовірних даних про діяльність місцевих підприємств та їх фінансовий стан. Узагальнені показники реалізації продукції, обсягу прибутку, зайнятості населення можна отримати в органах статистики та в деяких інших органах, що акумуляують відповідну звітність суб'єктів підприємництва. Але для більш поглибленого аналізу або для розробки конкретних заходів впливу на економічний стан регіону необхідно виявляти причини тих чи інших тенденцій на прикладі конкретних підприємств (наприклад, тих, що мають найбільшу заборгованість із заробітної плати, мають статус містоутворюючих, працівники яких забезпечують значну частку податкових платежів до місцевих бюджетів). Це потребує обробки більш широкого кола даних.

Між тим, можливості отримання такої інформації від підприємств приватної форми власності дуже обмежені, оскільки законодавство забороняє введення додаткових форм звітності і встановлює відповідальність за несанкціоноване поширення чи інше використання відомостей, що віднесені підприємством до конфіденційної інформації та комерційної таємниці. Певні негативні наслідки для регіону можуть мати і корпоративні конфлікти між групами власників та менеджерів акціонерних товариств, в ході яких сторони конфлікту нерідко нав'язують місцевій владі викривлену інформацію про стан справ на підприємстві з надією використати так званий «адмінресурс» на власну користь. При цьому, деякі питання, що стосуються

структури акціонерів, теж віднесені законодавством до конфіденційної інформації.

Проте не варто перебільшувати інформаційну «закритість» таких підприємств. Акціонерні товариства і емітенти облігацій зобов'язані регулярно оприлюднювати річну фінансову звітність (а деякі і квартальну); оперативно повідомляти про надзвичайні події у своїй господарській діяльності та внутрішньокорпоративному житті (наприклад, про отримання кредиту на суму більш ніж 25% активів, зміну розміру статутного капіталу, порушення справи про банкрутство, зміну посадових осіб або акціонерів, що мають 10 та більше відсотків голосуючих акцій). При здійсненні публічного розміщення цінних паперів емітенти оприлюднюють проспект емісії, до складу якого входить поточна та попередня фінансова звітність, основні відомості про підприємство, його керівників і власників. Рішення зборів акціонерів – внутрішня справа підприємства, але порядок денний зборів публікується не менш ніж за 30 днів до проведення зборів. Якщо якась особа або група осіб намагається придбати значний чи контрольний пакет акцій, їх діям має передувати оприлюднення інформації про цей намір.

Вищезазначені обов'язки емітентів цінних паперів (а такі підприємства є основою економічного потенціалу у кожному регіоні) встановлені у ст.ст. 30, 39-46 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок», ст.ст. 64, 78 Закону України «Про акціонерні товариства» та деталізовані у відповідних нормативних актах Національної (Державної) комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР). Більшість цієї інформації акумулюється центральним апаратом НКЦПФР та оприлюднюється у вільному доступі на сайті stockmarket.gov.ua, а частину інформації можна знайти на сайтах smida.gov.ua, escriin.nssmc.gov.ua, db.stockinform.com.ua.

Звичайно, ця загальнодержавна система розкриття інформації побудована насамперед в інтересах інвесторів, але з успіхом може бути використана і регіональним менеджментом для виявлення «вузьких місць» в

економіці регіону та для більш докладного аналізу ситуації у «критичних точках».

Дослідникам та аналітикам варто також зважувати, що використання інформації про емітентів не з відкритих джерел, може призвести до порушення законодавства про інсайдерську інформацію. До такої інформації належить ще неопрілюднена інформація про емітента та його цінні папери, розголошення якої може призвести до суттєвої зміни вартості цінних паперів підприємства (ст.ст. 44, 45 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок»). Поширення інсайдерської інформації, якщо вона належним чином не була опрілюднена, може призвести до адміністративної чи кримінальної відповідальності.